

Zásady pri vzdelávaní nadaných

Pri práci so žiakmi s VIN sa riadime zásadami práce podľa autorky Fořtíkovej (2010):

- Možnosť pracovať rýchlejším tempom, možnosť rozdeliť žiakov do skupín podľa výkonového zamerania, čo je pri práci s nimi veľmi podstatné.
- Menej precvičovaniu umožňujeme postup dopredu. Nadaní žiaci niekedy nepotrebujú čas na precvičenie a upevnenie, aj keď ide o novú látku. Je preto možné umožniť v rámci diferenciácie obsahu postup dopredu, príp. ponúknutím alternatívneho obsahu či prezentácií zaujímavých súvislostí.
- Náročnejšia výuka. Pre nadaných žiakov výuka obsahuje aj prvky vyššej náročnosti. Viac sa využíva úroveň analýzy, syntézy a hodnotiaceho posúdenia. Žiaci môžu dostávať úlohy s náročnejším zadáním, formou spracovania i očakávaným výstupom.
- Nezávislosť. Nadaní žiaci môžu pracovať samostatne (oveľa skôr ako je tomu u bežnej populácie). Postupne sú k tomu pripravení a vedení.
- Kreatívne myslenie, divergentné úlohy. Mnohí žiaci s VIN s tvorivým myslením preferujú úlohy, v ktorých nie je dopredu dané správne riešenie, ale za správne sa chápe väčšie množstvo rôznych (aj neobvyklých) riešení. Tvorivé úlohy sú dôležité pre rozvíjanie obrazotvornosti a produktivity žiakov, ktorú učitelia využívajú v čase, keď ostatní spolužiaci precvičujú nové učivo.
- Abstraktné úlohy. Metódou abstrahovania myslíme odhliadnutie od zvláštností a sústredenie sa iba na to, čo u všetkých predmetov môžeme určiť ako podstatné, všeobecné. Opakom abstrakcie je konkrétnosť, kedy odhaľujeme to, čo je pre daný predmet ojedinelé. Nadaní žiaci dokážu v skorých vývojových fázach pracovať s abstraktnými pojmami, sú schopní abstrahovať. Mnohí prejavujú záujem o čísla a matematiku.
- Kontakt s intelektovými vrstovníkmi. Nadaní žiaci na našej škole majú priestor na prácu v skupine s deťmi rovnakých záujmov, zamerania a úrovne vedomostí a schopností.
- Zážitkové učenie. Je založené na koncepcii učebného procesu, ktorá proti klasickému významu zvyrazňuje aktívnu rolu žiaka. Cieľom nie je len osvojenie si vedomostí a zručností, ale predovšetkým prenesenie výsledkov učenia do praktického života a zároveň i využitie každodennej skúsenosti ako bohatého zdroja poznania. Proces učenia prebieha ako cyklus týchto štádií: konkrétna skúsenosť, pozorovanie a reflexia, zovšeobecňovanie a preverenie záverov v nových situáciách. Nadaní veľmi výrazne profitujú z naučeného, keď vidia jasnú a priamu súvislosť s dennodennou realitou alebo nadväznosť na ďalšie štúdium.
- Umožniť špecializáciu v rámci výuky. Nadaných žiakov je možné viesť k špecializácii pre niektorý odbor štúdia. Pokiaľ ide o jednotlivcov, ktorí majú obrovský záujem o niektorú vzdelávaciu oblasť, snahou školy je zapájať do vzdelávania odborníkov z mimoškolského prostredia alebo spolupracovať s ďalšou vzdelávacou inštitúciou a záujem žiaka prehĺbovať.
- Opora o vlastné záujmy. Niektorí nadaní žiaci sa dokážu nadchnúť pre špecifický odbor štúdia alebo oblasť poznania. Tento záujem sa snažíme vo vyučovaní využiť a obsahovo oprieť nadstavbové úlohy či pracovné listy o tento ich záujem. Žiak dostáva priestor prezentovať oblasť svojho záujmu aj pred rovesníkmi.
- Vyučujúci pracuje so žiakmi, skupinou žiakov danej triedy na rozširujúcom učive, spoločnej práci na projektoch, žiaci sa učia zodpovednosti. Významným prínosom je samostatné vyhľadávanie a spracovanie informácií nad rámec učebných osnov, rozvoj slovnej zásoby a gramatiky slovenského jazyka, rozvoj tímovej práce, rozvoj prosociálneho správania (starší žiaci poskytujú podporu a rady mladším žiakom), rozvoj IKT schopností pri práci s počítačom.
- Obohacovanie učiva. V rámci tejto stratégie sa učitelia zamerajú na rôzne činnosti, ktoré majú za úlohu obohatiť a rozvíjať nadané dieťa. Sú to logické úlohy, súťaže, hádanky, tajničky, tvorivé písanie a pod., tieto úlohy sú zaradené pre celú heterogénnu skupinu rovnako a žiaci ju plnia v určitom čase, tiež individuálne v rámci bežnej výuky, keď nadaný žiak pracuje rýchlejšie ako ostatní spolužiaci, alebo počas voľného času, keď sa ostatní žiaci venujú precvičovaniu učiva a nadaný žiak

už toto učivo zvládol. Obohacovanie učiva je zamerané najmä na rozvoj vyšších mentálnych procesov a rozvoj tvorivosti.

- Zapojenie do vedomostných súťaží. Žiaci sa v priebehu školského roka podľa svojho záujmu zapájajú do vedomostných súťaží. Rozhodnutie je na žiakovi, pričom učiteľ žiaka motivuje a podporuje formou upriamenia pozornosti na vhodný materiál na štúdium, poskytnutie individuálnych konzultácií, študijného času v budove školy, kontrolou postupu žiaka.
- Škola ponúka záujmové krúžky zamerané na podporu záujmov žiakov. Do vzdelávania zaraďujeme exkurzie, podľa záujmu experimentovanie i bádanie.
- Vyučujúci spolupracuje so žiakom pri vedení vyučovacích hodín, kedy podľa záujmu žiaka ponúkne možnosť vedenia časti vyučovacej hodiny alebo celej hodiny žiakovi. Prínosom je rozvoj vyjadrovacích a prezentačných schopností, komunikačných a organizačných zručností, vyhľadávanie a spracovanie informácií a prosociálne správanie (prispôsobenie náročnosti a tempa práce, zohľadnenie slabších spolužiakov, rôzne formy vyučovania, práce na vyučovacej hodine).
- Ročníkový projekt, resp. ročníková práca ako vyjadrenie špecifického záujmu nadaných žiakov. Žiaci majú možnosť realizovať sa vo svojej dominantnej oblasti, hlbšie a širšie prenikajú do témy. Práce nie sú odpisom odstavcov kníh a nenesú „kópie“ encyklopedického/študijného textu, či odpisom internetových stránok. Od každej práce žiaka sa predovšetkým očakáva vlastný postreh, myslenie, názor. Tému ročníkovej práce si zvolí žiak samostatne s prihliadnutím na svoje záujmy, obľúbenú činnosť, možnosti a schopnosti.